

Handleiding moreel kompas: Leerplicht en Doorstroompunt

Versie 2023: voor en door professionals gemaakt

Wat is moreel juist in deze situatie of casus? Deze vraag stelt menig leerplichtambtenaar en doorstroomcoach zich met regelmaat. Het beantwoorden van die vraag blijkt niet zo simpel. Want wat is juist? Welke waarden en normen hanteer je? Het Moreel Kompas dat Ingrado samen met de leden ontwikkelde, is een hulpmiddel om stap voor stap tot een morele afweging te komen.

In verschillende sessies hebben professionals samen de morele principes verkend waarop de beroepsuitoefening gebaseerd is. Deze morele principes staan naast juridische, beleidsmatige, vakinhoudelijke en persoonlijke overwegingen.

Moreel kompas

Het kompas bestaat uit zes kernwaarden, verder uitgewerkt in normen. Een waarde is wat we over het algemeen ‘van waarde’ en nastrevenswaardig vinden. De normen bieden het handelingskader dat richting geeft om de waarde ook echt te kunnen realiseren.

Het kompas kan gebruikt worden bij een spanningsveld of dilemma in de praktijk. Een casus kan zo gerelateerd worden aan de centrale waarden en normen van het beroep. Zet het kompas in bij het collegiaal overleg, bij intervisie, bij een casusbespreking, in een moreel beraad, bij een training en bij methodisch handelen.

Ethische vragen

Om het kompas handen en voeten te geven zijn 10 ethische vragen geformuleerd. Die helpen de morele aspecten in een casus te zien. Zo bekijk je niet alleen de feiten, omstandigheden en mogelijkheden, maar ook de onderliggende waarden en normen.

De vragen hebben de kleuren gekregen van de fases in de Doorstroompunt-routekaart en in de Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS). Dat is om aan te geven in welke fase een vraag passend kan zijn. De meeste vragen passen bij de analysefase (fase 2). In deze fase wordt informatie verzameld en wordt die informatie van betekenis voorzien. Dat kan morele vragen oproepen. In de fase van het plannen (fase 3) komen soms vragen aan de orde over de eigen rol en verantwoordelijkheid. Daar komt ook de ethiek bij kijken. Wat is mijn verantwoordelijkheid, wat behoor ik – vanuit mijn professionele rol – te doen? In de evaluatiefase (fase 5) wordt gereflecteerd op het handelen in (fase 4). Een belangrijke ethische vraag is welke waarde met het handelen is gerealiseerd.

* Het Moreel Kompas bevordert de dialoog over de beroepsethische beginselen. Het Moreel Kompas kan een opmaat zijn naar een beroepscode. In een beroepscode beschrijft een beroepsgroep de waarden, beginselen en normen die het handelen van de professional inspireren en richting geven. Een beroepscode ondersteunt professionals in hun dagelijkse werk, en bevordert de ethische bekwaamheid en het vermogen om zorgvuldige en doordachte besluiten te nemen. Beroepscodes zijn van en voor professionals, zij zijn zelf 'in the lead' bij het formuleren van de normen.

Heb jij een casus die als voorbeeld kan dienen voor een spanningsveld in de praktijk of wil je de kaarten met de ethische vragen toegestuurd krijgen? Mail ons dan via info@ingrado.nl

Scan de QR-code voor de 10 ethische vragen en de bijbehorende handleiding.

